

אדם המסרב לתת חליצה לגיסתו, מכריז:

ריעה לו. הוא הודיע שבדעתו להתגרש. בית־הדין לא התחשב בנכונותו הנלהבת למלא מצווה, צידה עליו לתת חליצה לגייסתו. ניסים לא ציית. כעבור כשנה, באוקטובר 1969, הגייסה רבקה שרעבי בקשה נוספת לבית־הדין הרבני בפתח־תקווה. להפתעת הדיין ניס, בישר להם ניסים שכבר הספיק להתגרש מאשתו, נכון לשאת את גיסתו. אך רבקה שרעבי הודיעה כי היא איננה מוכנה לשאתו. היא מואסת בגיסה.

כבר

התגרש

ב פסק דינם, קבעו הדיינים כי אין הם יכולים עוד עתה לתבוע מניסים לתת חליצה לגיסתו, היות והתגרשו מטיעונו שהתגרש — על־מנת לקיים מצוות ייבוים. הסיבוב הבא: רבקה שרעבי פנתה לבית־הדין הרבני והגדול בירושלים, ביקשה לערער על החלטת בית־הדין המקומי ברפתח־תקווה. בית־הדין הגדול, בראשותו של הרב יוסף אלישיב, קבע בהחלטה מנורה מקת שיש לחייב את ניסים שרעבי לתת חליצה — תמורת 300 ל"י שתפקיד רבקה בקופת בית־הדין. רבקה הפקידה את 300 הל"י, אך ניסים עדיין לא היה מוכן לתת חליצה. הפעם, היה בפיו נימוק חדש: "לאחר שבית־הדין הגדול קבע מה

ניסים שרעבי, איננו מומחה לזכויות האזרח, למל"חמה בכפייה דתית, ולבעיות־רוח דומות. גם על כנות טיעונו יש עוררים. למרות זאת, מצא עצמו בקו הראשון של החלימה בכפייה הדתית.

סרבו החליצה

"לא מוכן להיכנע

לחוקי הברברים!"

האלמנה

רבקה שרעבי, כבת 40, בינונית קומה, צנועת הופעה, ביקשה להינשא מחדש לאחר מות בעלה — ונתקלה בסירובו של גיסה לתת לה חליצה — צעד הכרחי לפי הוראות מלפני אלפי שנים, מאחר שנותרה ללא ילדים.

שקבע, "סיפר, "הייתי מוכן לתת חליצה. בכלל לא ידעתי מה זה. אבל כשי ביררתי ואמרו לי, השכר עיני. זה טקס משפיל ביותר. צריך להזמין את כל הנכבדים, ואו היבומה, רבקה, צריכה לחלוץ לי את הנעל ולירוק עלי שלוש פעמים בפרצוף ולהגיד לי: ככה ייעשה לאיש אשר לא יקים את בית אחיו." זה בושה גדולה. אני לא מוכן לזה. למה שיגידו עלי דברים כאלו? מה חטאתי? בכלל זהו טקס ברברי ומנהג ברברי. "אני לא אדם דתי. אמרתי את זה גם בבית־הדין. אני לא מניח תפילין כל בוקר. נכון, אני מאמין. אבל למרות האמונה שלי, אני לא רוצה שיכפו עלי דברים ככה. כיצד זה ייתכן להכריח בכוח אדם לעשות ולומר דברים? זה פשוט כפייה דתית. אני מתנגד לכפייה. אני אפילו מוכן לשבת בבית־סוהר, רק שלא יכפו עלי דברים שאינני רוצה בהם."

הסיבה

האמיתית

ט וענת לעימתו רבקה שרעבי: "דבר לא נכון. הוא רק משקר. בהתיחלה הוא רצה להתחתן איתי. אני לא רוצה אותו. איך אפשר להכריח אותי להתחתן איתו? באמת בית־הדין קבע שאני לא צריכה להתחתן איתו. אבל עכשיו הוא כבר לא רוצה חתונה. עכשיו הוא רוצה את הבית. הוא אומר שהבית נבנה עליידי אחיו, לכן הוא שייך לו ולמשפחה. "הבית נבנה עליידי אחיו. עליידי ה' עבודה שלי ושלך. למה שאתן לגיסים את הבית? רק בגלל הבית הוא עושה קשיים. "אבל אני לא אתן את הבית. איפה אני אשב — ברחוב? לאן אני אלך? ואילו ניסים שרעבי בשלו: "זאת כפייה דתית. אני לא מוכן שיעשו לי ככה. מה אני בהמה, שירקו לי בפנים?" שאלה טובה — ללא כל קשר למידת כנותו של השואל.

בית המריבה רבקה שרעבי ליד ביתה, שלפי דבריה הוא הסיבה לסירובו של גיסה לתת לה חליצה. הבית הצנוע, במחנה יהודה שבפרברי פתח־תקווה, הוא כל רכושה של פועלת־הנקיון הענייה, שנותרה ללא בעל, ללא ילדים — ואולי גם ללא אפשרות להינשא מחדש.

כ י פושט המתייצב בפני שופטו יודע שיש לו סיכוי לצאת זכאי. לא חשוב כמה חמור פשעו. אולם כאשר המתייצב ניסים שרעבי לפתיחת משפטו, בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב, ידע שאין לו כל סיכוי כזה. ניסים שרעבי איננו פושע, ומשולם לא היה פושע. למרות זאת, ברור היה לו מראש, כי הוא יישלח למאסר. הסיבה: הוא מסרב לעבור טקס דתי, הנראה משפיל בעיניו.

מסרב

לחלוץ

צ רותיו של ניסים (39), יליד תימן, נמור־קומה, תושב פתח־תקווה, החלו במלחמת ששת הימים, כאשר נפטר אחיו יעקב מסרטן. יפת, פועל בעירית פתח־תקווה, השאיר אחריו אשה, בית ומגרש — כולם במחנה־יהודה.

בתום האבל ביקשה האלמנה רבקה, להירש. נשא. לצורך כך, היתה צריכה האשה בעלת הקומה הבינונית, בשנת ה-40 שלה, הר עובדת כפועלת נקיין בבית־הספר לאחיות של ביינוסון, לקבל חליצה מאחד האחים של בעלה הנפטר. לפי הדין היהודי, כאשר נותרת אלמנה חסרת־ילדים, חייב אתה בעלה לשאתה, כדי להעמיד לה ילדים. בר אס הוא מסרב — עליו לשחררה לאחר רבקה פנתה לששון שרעבי. זה, לאחר שהוזמן לבית־הדין הרבני, סירב לתת את החליצה בטענה שאחיו ניסים, הבכור, חייב לעשות זאת על־פי הדין. בית־הדין הרבני בפתח־תקווה הזמין את ניסים. ניסים היה עדיין נשוי אז. מאשתו יוכבד, נולדו לו 11 ילדים. למרות שמעולם לא חי עם אשתו בשלום, כאשר שמע את דרישת בית־הדין הרבני, בראשות הרב צבי ברוידא, הודיע מיד שהוא מסרב. למה? התשובה, להפתעת בית־הדין: בר צונו לשאת את רבקה לאשה, כנדרש לפי הדין. העובדה שהיה כבר נשוי, לא הפי-